

nyei. mősora olyan az teljes üze- városok sem int amennyi amai ansam- on megkez- tó, Lakatos és problé- színműve, a tüzve, veze- Laczkó, Kö- Mihályfi, Izsó

előző. Sorozats. 7.) Sorozats. 8.) Lili fellépésével. jdonaság 3. adszor. zats:ám 10.) 30. adszor. Ppor 11.)

augusztus 20.án "Vibor" mely a ter- rája. A vilá- drágább híresét, aki a bizalommal is hírvöl viszi a meghalt, azzal a nek megnyerje. se Peterst állsítjuk, hogy kiváló. Partnernője a játékokkal egy

Ponyva, Afrik ár mellett Cluj 15.

gyelmébe!

kávét 180 étel mellett. vé kilója 40 lei. ea lul Mihai

mann - Telefon 10-74. on, utánvét mel- gyézék kívánatra

szai: hólyagbántal- tegegnél, izü- al. den használt talmaknál. nál. vizházikészítése itik az emésztést

eszesítő és kiadó... Kolozsvar, St. Baron... Telefon: DL. Ramasetter Róbert... 2. II. 8.

KELET

ESZAKI POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában
Egész évre — 1050
Félévre — 550
Negyedévre — 290
Egy hónapra — 100
Az előfizetési ár a „Föld” című folyóirattal együtt hav-ként 10 lejjel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40—
Egyszám ára — ck 2—

1928 Augustus 19 Csütörtök

Kolozsvar * IX. évfolyam * 183 szám

5686. E/ul 9

Nyilvánossági jog után

Irta Marton Ernő

Ditvba ment már nálunk zsidóknál, hogy csak egy egyszerűen és főként díjtalanul ki- utaljuk önmagunknak az „Írás népe”, vagy a „Könyv népe” megtisztelő (p)teronokat és szemrebbenés nélkül vagyunk hajlandók ma- gunkat a tudás és az eszme falkent bajnokai- nak elismerni. Hiszen a szerénység régtől fogva egyik legfőbb erénye, különösen a galut meg- rontott mentalitású zsidójának. Alapj ban véve nem is minden jogcím nélkül való, hogy mi a zsidó népet a fentemlített jelzőkkel szerejtük ékesíteni. Mi csakugyan voltunk valamikor az írás és a tudás népe és népünk ragyárze még ma is megérdemli, hogy a szellem világában az elők között foglalja el a helyet. Ám igen gyakran megfelleküzünk róla, hogy e megtisz- telő címek igen súlyos kötelezettségeket róuk ránk s hogy ez a cím nem olyan, mint a grófi, vagy hercegi tituluz, amelyet örökölni lehet apáról fiúra, ezt a nemességet minden nemze- dőknek saját munkájával és küzdelmeivel kell kiérdemelni.

Az önálló népi élet útjára tért erdélyi zsi- dóság még nem érdemelte ki, hogy büszkén vallhassa magát az „Írás népe” szerves élő ré- szének. Különösen az iskolaügy terén történt sok olyan mulasztás, amelynek káros hatásait a következő generációk fogják súlyosan megsíny- leni. Vannak ugyan egyes városok, amelyek- nek zsidósága tiszteletreméltó kivételként meg- tette kötelességét a jövő zsidó generációval szemben és hajlékot biztosított a zsidó tudás- nak és tanulásnak, de nagy általánosságban az erdélyi zsidóság nem mutatott eddig olyan érdeklődést és áldozatkészséget az iskola-ügy iránt, mint amilyent ez a kérdés joggal meg- érdemel és megkövetel. Még a többi erdélyi kisebbségekhez viszonyítva sem állottuk meg teljes mértékben a tűzpróbát. Igaz, hogy új államjogi helyzetünkben a megoldandó problémáknak egész tömege nehezedett ránk, de soha sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy összes problémáink legelseje az iskola, mert az iskola jelenti a jövőt, az életet.

Örömteljes, de egyben meggondolkoztató apropó mondatja el velünk ezeket a súlyos igazságokat. A kolozsvári és talán az egész er- délyi zsidóság egy súlyos küzdelem végéhez érkezett el. Egy részletkérdés körül folyt a harc, de hiszen a tenger egy cseppjében fel- isméthető az egész tengert. A kolozsvári zsidó liceumok nyilvánossági jogáról van szó. Három évben keresztül a kormány mereven ellenállott minden intervenciónak és megtagadta a zsidó- ságtól azt az elemi jogot, hogy saját iskoláiban vizsgálathasson és növéndékei részére állam- érvényes bizonyítványokat állíthasson ki. A hosszú küzdelemnek most végre megett a ki- vánt eredménye s a közoktatásügyi minisztérium belátva tévedését, tegnap kibocsátott rendeleté- ben visszaadta a zsidó liceumok nyilvánossági jogát.

Lelkünk mélyéből kellene örvendenünk en- nek az eredménynek, mert hiszen a zsidó kö- zépiszkolák számára egy küzdelmes és vergő- désekkel teljes korszak végét jelenti. De nem tudjuk magunkat teljesen átengedni az öröm érzéseinek, mert jól tudjuk, hogy a nyilvános- sági jog visszaadásával iskolaproblémáknak csak egyik — talán kisebbik — része nyert megoldást. Valahogy úgy vagyunk ezzel, mi- ként a Cionista Világszervezet volt, amikor a sanremai békekonferencia odaitélte a zsidó nép- nek Palesztinát. Egy „charter” t, egy közjogi okmányt kaptunk a kezünkbe, amely azonban önmagabavéve csak holt betű, értéktelen írás,

ha a zsidó nép építőmunkái és áldozatkész- sége nem tölti azt meg eleven, izmos tartal- lommal. Csupán keret, amelyből még hiányzik a művész alkotása.

A nyilvánossági jog még nem az iskola. A nyilvánossági jog csupán azt jelenti, hogy a kormány megtette kötelességét, jóvátette a ko- lozsvári zsidóság régi sérelmét és megadta a lehetőséget, hogy megteremthessük és felépít- hessük az iskolát. Egy keretet adott, amelyet nekünk kell megtöltenünk élő zsidó tartal- lommal.

Most rajtunk van a sor, hogy megmutassuk, tudunk-e élni azzal a joggal, amelyet a kor- mány tegnap rendeletével kezünkbe adott. És a kormányrendelet nyíltan meg is mondja, mit vár el tőlünk: Két éven belül hajlékos kell emelnünk az iskolának, méltó templomot a zsidó tudásnak és szellemnek. Mert ha ei- mulasztjuk megtenni ezt a kötelességet, ugy- elesünk attól a joggól, amelyet tegnap hosu- küzdelmek árán végre sikerült visszaszerelnünk.

Most rajtunk a sor. Kettős feladat felött állunk: fizikailag és szellemileg kell felépíte-

Franciaország tiltakozik a két belga kerületnek Németországhoz való visszacsatolása ellen

(Páris, augusztus 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Politikai körökben élénken pertraktálják azt az Uj Kelet által is közölt hiradást, mely szerint a kormány Brüsszelben tiltakozott a belga kormány azon szándéka ellen, hogy a berlini kormányval kötött megállapodása értelmé- ben Eupen és Malmedi kerületeket visszaadja Németországnak.

Több lap azt írja, hogy a német és a belga kormány között a megegyezés már megtör- tént. Belgium kötelezte magát a két kerület visszaadására. Félhivatalos körökben úgy tudják, hogy a helyzet nagyon súlyos.

Az „Echo de Paris” ban egy politikus nyilatkozik a visszacsatolásról. Megállapítja, hogy a belga sajtó kevés kivétellel meglehetősen szimpátiával tárgyalja a visszacsatolást. A kérdés most az, vajjon Franciaország és a többi nagyhatalom jóváhagyják-e a megkötött egyezményt, amely ellen szólnak a versaillesi szerződések és a locarnoi egyezmények. E megállapodás ellen a szerződéseket aláíró hatalmaknak jogukban van tiltakozni. Franciaország a szövetséges hatalmak közös érdekeire való hivatkozással már most vétót jelentett be a visszacsatolás ellen.

Az angol bányászok felvették a tárgyalást a munkaadókkal

A szakszervezeti konferencia heves harcok után letörte az extrémisták ellenállását és feltételek nélkül veszik fel a tárgyalásokat

(London, augusztus 18. Az Uj Kelet tudósi- tójától.) A bányamunkások kerületi megbizot- tainak mai konferenciáján a szélső baloldali megbizottak heves obstrukciója után határozati javaslatot fogadtak el, amely felszólítja a bányá- munkások szövetségének végrehajtó bizottságát, hogy lépjen haladéktalanul érintkezésbe a kor- mányval és a bányatulajdonosokkal, hogy az egyezkedő tárgyalások a bányászsztrájk befeje- zése ügyében a legrövidebb időn belül megin- dulhassanak. A határozati javaslat megszavazá- sát heves vita előzte meg és az extrémisták nemcsak a kormányt hanem a bányamunkások szövetségének vezetőit is minősíthetetlen táma- dásokkal illették. A kerületi megbizottak hatá- rozatát még az esti órákban közölték Baldwin miniszterrel, aki azonnal kijelentette, hogy holnap délelőtt szívesen látja a bányamunkások megbizottait a miniszterelnökség fogadótermé- ben. Londonban erősen biznak abban, hogy végleges megegyezés a bányamunkások és a tulajdonosok közt még a hét végén létrejön.

A bányamunkások mai gyűlése a késő dél- utáni órákban még azt is elhatározta, a végre- hajtóbizottságot felhatalmazza arra, hogy in- dítsa meg a sztrájk befejezésére irányuló tár-

Legjobb minőségű chinaezüst gyertyalátlók és dísztárgyak nagy választékban

DUNKY & BEER

ékszerüzletben

Cluj, Piata Unirii 29. (Layda-oukrászda mellett).

nünk a zsidó iskolát. Minden erőnköt egybe kell vetnünk, hogy még az előirt terminus le- járta előtt készen felépítve álljon a kolozsvári zsidó liceumok palotája. Tudjuk, hogy ez nagy áldozatokat követel minden egyes zsidótól, de tudjuk azt is, hogy a szükség parancsa még nagyobb. A másik feladat: a szellemi építés. Az immár konszolidált és elismert iskolákat meg kell töltenünk a zaidóság igazi szellemé- vel, az új zsidó gondolat tüze és a régi zsidó tudás mélysége kell, hogy áthassa ennek az iskolának minden egyes tanítóját és tanítvá- nyát. Iskola és zsidó társadalom meg nem szűnő kölcsönhatásban kell, hogy álljanak egy- mással és erős a hitünk, hogyha mindenki megteszi kötelességét, úgy sz a holt keret, amelyet tegnap a nyilvánossági jog formájában megáptunk, nemokára pezsgő, eleven taria- lommal telik meg.

gyalásokat a munkaadókkal. A bányamunkások delegátusainak konferen- ciája rendkívül élénk volt, mert két ellentétes vélemény küzdött egymással. Az ifjabb delegá- tusok, különösen Délwales kiküldöttel nem já- rultak hozzá az eddigi politika megváltoztatá- sához. Szerintük a harcot a végletekig folytatni kell. Ellitelték azokat a munkásvezéreket, akik a munkásság várának feladását vették fontolóra. Az idősebb és tapasztalt delegátusok kedvtelen- nül hallgatták ezeket a fejtegetéseket, mert véleményük szerint, ma, amikor a munkások egyre nagyobb számmal térnek vissza a bá- nyákhoz, az idő teljesen megért a tárgyalá- sokra, a mérsékelt felfogású delegátusok győz- tek és a szakszervezeti választmány megkapta a felhatalmazást a kormánnyal és a bányatulaj- donosokkal megindítandó tárgyalásra minden kikötés nélkül.

Két igazi világságer: Estrella Tango 20 lei. La Barcelona 30 lei. — Fekete Tiva- dar szövegével most jelent meg. Moravetz ki- adás, mindenütt kapható. Egyéb ságerok: Va- lencia 30 lei, Pique Dame tangó 24 lei, Mon Plaisir shimmy 24 lei, Sonja fox 30 lei. Min- denütt kaphatók.

Izrael Zangwill utja az örökkévalóságba

A földnek megadatott, ami az anyaföldé. A nagy zsidó író és népszerű Izrael Zangwill földi maradványait óriási részvét mellett kísérték utolsó útjára és egykori küzdőtársai a sírató emlékboszorók hosszú sorában bucsuztak el a zsidó életcsaták egyik legbarátságosabb hangja és immár örökre elmúlt heroldjától. A baráti körnek és különböző szociális intézmények képviselőinek száza állották körül egyszerű koporsóját. Az intézmények és szervezetek körül ott sorakoztak a végső tiszteletadásra, a cionista világszervezet, az Ito, a Jewish Board of Deputies, a zsidó segélyegyesületek szövetsége, az oroszországi gyarmatosítási szervezet, a Jewish National Union, a zsidó történelmi társulat, a zsidó drámaírók ligája, a zsidó munkásszervezetek szövetsége és még számtalan más testület és szervezet. A cionista világszervezet nevében dr. Stephen Wise, a nagynevű amerikai rabbi tartott emlékbeszédet a koporsó fölött. Mindenki érezte, hogy az egész zsidó nép szívéből beszél, amikor többek között a következőket mondotta: Nem lehet azt szavakba foglalni, hogy mit érez a mi lelkünk Zangwillak a költőnek és embernek kihált teteme fölött. Nagy író volt és nagy zsidó és első sorban állott minden igaz és nagy dologért való küzdelemben. Mint zsidó költő, — a „Ghetto gyermekeinek“ költője és mint zsidó harcos Zangwill továbbra is élni és hatni fog a zsidó nép életében, ő, aki a zsidóságot sohasem valami elmulottnak, hanem mindig a jövőendő élő elemének tekintette...

Szinte természetes, hogy a végső megemlékezések nem annyira a nagy költőnek, mint inkább a zsidó nemzeti ügy nagyszerű megalkuvást nem ömörö harcosának szóltak. És a lelkekben új életre kelt a régi idők elmúlt birkózássainak emléke, kongresszusok és politikai csatáinak küzdő porondja, amelyen olyan törlhetetlen és dönthetetlen erőben állott hajdan a zsidó nemzetnek ez a nagyszerű bajvivője. Pedig Zangwill maga minden inkább volt, semmint politikus. Ő maga is szoktatta a ghetto álmódorú közé tartozókat, akiket tolla olyan szerető szívvel állított szemünk elé. Az örökké fiatal lélek kiapadhatatlan ideálistumával hirdette egész életében mindig azt, amit éppen helyesnek és igaznak tartott. A kompromisszumok, a közléptak, ösmeretlen fogalmak voltak előtte.

Ez a magyarázata annak is, hogy Herzl halála után hosszú időre hátat fordított a hivatalos cionista szervezetnek és más utakat keresett az eredeti cél elérésére. Az ő hajthatatlan, nyakas meggyőződése nem tudott belényugodni azokba a politikai kompromisszumokba, amelyekbe a cionista mozgalom Herzl halála után belé kényszerült. A cionizmus végső céljának diplomatikus meghatározása, a „közjogilag biztosított nemzeti otthon“, az ő megérzése szerint csak elhomályosítása volt a szent lényegnek. Az ő megalkuvást nem ömörö lelke előtt egyetlen és semmi belemagyarázást nem tűrő gondolat lebegett: a zsidó állam. És amikor Herzl halála után kivált a cionista szervezetből és megalapította az Ito szervezetet, ez nem annyit jelentett, hogy megszűnt cionista lenni, sőt, kiáltó bizonyítéka volt annak, hogy cionistább volt, mint maga a cionizmus. Ez a magyarázata annak, hogy Zangwill személyét végtelen szeretettel vette körül a cionista mozgalom még akkor is, amikor úgy látszott, hogy ő a legnagyobb ellenfele is utjainak keresztelője. És hogy ez a megérzés helyes volt, annak maga Zangwill adta élete végén a legoslatantóbb bizonyítékát. Amikor a Balfour-deklaráció a megvalósulás küszöbéig vezette a zsidó állam gondolatát, Zangwill meggondolás nélkül tért vissza a cionista szervezetbe és radikális cionizmusában teltett minden elgondoláson. Ő volt az, aki a háboru végén azt hirdette, hogy Palesztinát zsidó fegyveres erővel kell elfoglalni és birtokba venni.

A hamisítatlan, a homályba vonni nem engedett zsidó államszeme küzdője volt egész hosszú életén át és ennek a gondolatnak je gyében vívta meg annak idején ragyogó kongresszusi csatáit. Kiváló szónok volt, csupa csattanó szellemesség, ostorozó guny és magával ragadó lelkesség. A cionista világkongressz-

szusoknak Zangwill felszólalásai hajdan éppen olyan nevezetességei voltak, mint a másik nagy herold, Nordau szónoklatai. S ilszertő megemlékezésül hadd álljon itt néhány kiragadott mondás Zangwill kongresszusi beszédeiből.

„Javaslatot akarok tenni és ez a javaslat pénzre vonatkozik. Amint önök tudják, dr. Herzl is pénzről beszélt, még pedig olyan nagyon, hogy vigasztalan materialistának nevezték miatta. De ha nem beszélt volna pénzről, akkor bizonyára vigasztalan idealistának mondották volna...”

„Dr. Herzl azt mondotta a zsidóknak: Adjátok kétféle fontot és nagyot fogok alkotni. Még a negyedét sem kapta meg ennek a kétféle fontnak, de azok a zsidók mind, akik zsebükben tartják a pénzt, már feléje kiáltják: Államát, hol van a nagy alkotásod? Ez egy kis történetre emlékeztet engem ami, nem tudom én melyik faluban esett meg. A község előljárói elhatározták, hogy egy hordó bort adnak a rabbinak. Minden családfő egy literrel volt köteles hozzájárulni. A hordót háziról-házra vitték; néhány lelkiismeretes ember csakugyan jó bort adott. De az emberak többsége vizet öntött a hordóba. Mert miadagyk azt gondolta, mit érhat egy liter víz ilyen sok borban? Néhány nap múlva a rabbi a fiának barmicváját ünnepelte és erre az alkalomra vendégül látta a község előjáróit. A bort erre az alkalomra tartogatta és most a vendégek elé tette. És képzaléjek csak el, mennyire fől voltak háborodva ezek a derék emberak: hogyan merészel a rabbi ilyen moslékot elénk tenni?!...”

De mi még ezekről a milliomosokról se mondunk le. Mert én egyetértek tisztelt barátom-

Egy amerikai milliárdosnő küzdelme a görög trónért

Mary Stewart fantasztikus utja az irógéptől — a vaskirály örökségén keresztül a görög trón küszöbéig

(Newyork, augusztus 18. Az Uj Kelet tudósítójától) Az „United States Trust Company“, Amerika egyik legnagyobb betétintézete, a napokban zirta le végérvényesen a híres Leeds örökség folyószámláját. Ebből a híres örökségből, amely a fantasztikus méretű amerikai vagyonok között is rendkívüli helyet foglalt el, néhány év alatt alig maradt néhány millió dollár, a kétszázmillió dolláros örökség csaknem teljes egészében rendkívül kalandos körülmények között, a görög trón restaurálására vándorolt. Egy amerikai gépirókeaszonny ezáltal teljesen magasba ívelő karrierjének utolsó stációja lett volna a görög trón, de a romantikus asszony meghalt mielőtt ez a kívánsága teljesíthetett volna.

Mary Stewart az irógép mellett kezdte pályáját Leeds vaskirálynak egyik newyorki irodájában. A tüneményesen szép gépirókeány megtetszett a különködő vaskirálynak, aki családjának minden tiltakozása ellenére feleségül is vette. Amikor a vaskirály meghalt két százmillió dollárt kitevő vagyonát feleségére hagyta. A dusszagú özvegy, aki nagy szerepet játszott a newyorki „felső tízezer“ életében, Londonba költözött, ahol Saint James téri hatalmas pilótája hamar egyik legismertebb nemzetközi szalonja lett a főni világnak.

A gyönyörű szép fiatal özvegynek számos kéréje akadt, de Leeds asszony nem akarta feláldozni függetlenségét. Amikor azonban Kristof görög herceg kérte meg a kezét, a volt gépirókeaszonny hirtelen megváltoztatta szándékát.

Az ajánlat tulságosan kecségető volt. Unokahuga lenni György görög királynak, a spanyol királynőnek és a német császárnak (Vilmos császár akkor még nem mondott le trónjáról) valóban irigylésreemlélt állapot még egy amerikai dollármilliomosnak is. A háboru kitörése nem akasztotta meg a házassági tervet, csak későbbre toltta ki. Leeds asszony, aki trónról álmodott, nem akart morganatikus házasságot kötni, ezért Dániába ment, ahol olcsó pénzért nemességét vásárolt. A nemessített gépirókeány 1920 februárjában esküdött örök hűséget Kristof hercegnek Vettieyben.

A házasság után Kristof herceg, feleségének

mal, dr. Nordaival abban, hogy egyetlen milliómos éle éről sem kell lemondani háála előtt...

Azt mondják nekünk, hogy a cionizmus egy álom. Hogyan is lehetne más, holott a zsidók alusznak...

Ahogy Palesztináról mondtam: Adjátok a nép nélküli földet a föld nélküli népnek, úgy mondom én a báró Hirsch féle hagyatékról is: adjátok a föld nélküli milliókat, a milliók nélküli csúvak...

Hogy mi a cionizmus: azt tudjuk. De mit a jótékonyági intézmények? A jótékonyági intézmények a külső megnyilvánulási jelenségei egy rossz szociális organizmusnak...

Valóban számtalan olyan zsidó van, akik a hosszú „fejtetőn-állás“ miatt annyira elveszítették érzéküket minden természetes nézőponttal szemben, hogy mindent fordítva látnak és ha azt mondják nekik: járjatok a lábatokon emberhez méltóan, akkor azt kiáltják: óh milyen természetellenes beszéd!...

Miathogy manapság már születésből, házasságból nehéz megállapítani, hogy kicsoda zsidó, a zsidóság krónikása arra a tényre van utalva, hogy az illető zsidó temetőben nyugszik. Mi a temetőben csináljuk a népszámlálásainkat. De a zsidó nép statisztikáját ne a halál, hanem az élet adja meg!...

Ha Palesztinát szónoklatoikkal meg lehetne hódítani, ha minden félórás beszédért csak egy négyzetarasznyi területet kapánk, akkor ma már nemcsak Palesztinát, hanem az egész világot meghódítottuk volna...

pénzén nagyszabasu tervekbe fogott. Reorganizálta a görög rojalista pártot, finanszírozta a restaurációs mozgalmat és előkészítette a talajt Konstantin király hazatérésére. Később, amikor Görögország kezdte megenni a végeláthatatlan anatóliai hadjáratot, ugyancsak az amerikai milliomosnő pénze tette lehetővé a görög hadseregnek, hogy állásait Szmirna körül megtartsa.

Később Leeds asszony is megunta a hiábavalónak látszó pénzpoecskolást és férjével visszatért Amerikába. Amerikából Londonban utaztak, ahol a mult év májusban májrákban meghalt az egykori gépirókeány, akinek kétszázmillió dolláros vagyona tizenöt millióra apadt, a többi elszóra egy trón lépesőjén.

Hölgyek! Urak!

Figyelem!

Minden darab hibátlan!

Még érkeztek az őszi gyapju divat-új-donságok a

„HELIOS“

terakatba (Főtér No 7.)

hol az alábbi feltűnő olcsó árakban lesz kiszolgálva.

Női gyapju mellény ...	Lei 375
Női gyapju divatmellény ...	475
Női gyapju poul-over ...	500
Férfi gyapju poul-over ...	550
Női gyapju kabát ...	700
Női gyapju divat kabát ...	800

Női és férfi kesztyűk, valamint harlsnyák legolcsóbb bevásárlási forrás

Minden darab hibátlan!

Az Uj Kelet Oradea-Mare-Nagyvárad fiók-kiadóhivatala, Str. Aurel Vlaicu 51., (Blum Zsigmond) és Ezedévi emléktér 2. sz. (ernyűzlet) alatt van. Telefon 3-63.

Az

Ha ke hadser

(Moszkva sítójától.) A cíoja érkezett Bucharin és kel hosszab kormánypol vetségének tek meglátó sának közp elnök terje sz orosz m

Az orosz legutóbbi f Bubnov ismét keltő szaklapban zéki mozga megállapítá fázison mer dik intern kezdett h szervezéséig, tól a trocki párt kebelé gögiáig. Az Bubnov — kommunista Trocki sz zést ellenz kongresszus csában egyr minden jav rojjev és K „Különösen vánosság te amelyet Jat emeléséről. volt a célja trojkától, m nemzetgazd ség értesítés kérdést. Tro nem egyéb, dása és ug ideológiáján

Az orosz lapokban m ben a „Pra rohanást in megvádol, h nes kampán a „Pravda“ az orosz sajt tulajdonképe Balti államc möríteni.

A hivata mentál a Za jelentését a zött fennáll ezekre a kij meg: „A v tása, hogy az utóbbi id a viszony, n egyáltalán n utóbbi időbe tövé tenné két ország k gatartára eg jeteknek arr soktan őszir

Mint ism mint a Troc ellenes jelle raszt-szöveve százmillió or dumot intéz bejelentik, h kormányt, h kormányt er

Az orosz parasztság a maga számára követeli a hatalmat

Ha kell, erőszakkal is eltávolítják a moszkvai kormányt. Betiltották a hadsereg politikálisát. Általános sztrájk készült az állami üzemeknél

(Moszkva, augusztus 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német munkásoknak egy delegációja érkezett ide tegnap, amely felkereste Rykov, Bucharin és Klara Zetkin népbiztosokat, akikkel hosszabb eszmecsere folytattak a szovjet kormánypolitikájáról és a szovjetállamok szövetségének jelenlegi helyzetéről. Ezután a németek meglátogatták a szakszervezetek szindikátusának központi népbiztosságát, ahol ahol Tomski elnök terjedelmes exozében ismertette velük az orosz munkásviszonyok problémáit.

Az ellenzéki mozgalom fejlődése

Az orosz főváros egyébként még mindig a legutóbbi forradalmi események hatása alatt áll. Bubnov ismert katonai vezető férfi közfelfűnést keltő cikket írt a „Crasnaia Zvezda“ című szaklapban a kommunista pártban támadt ellenzéki mozgalom irányáról és fejlődéséről. A cikk megállapításai szerint ez a mozgalom három fázison ment keresztül, mégpedig: 1. a harmadik internacionale legutóbbi kongresszusán kezdett harcot az illegális frakció megszerzéséig. 2. A leninizmustól való eltávolodástól a trockizmus felé való orientálódásig. 3. A párt kebelében való küzdelemtől a külső demagógiáig. Az ellenzéki mozgalom, — mondja Bubnov — tulajdonképpen még a tizenegyedik kommunista kongresszus előtt indult meg. Trockij azonban mindaddig nem adott kifejezést ellenzéki álláspontjának, csak az áprilisi kongresszus után kezdett a népbiztosok tanácsában egyre intranzigensebb pártfogója lenni minden javaslatnak és tiltakozásnak, amely Zinovjev és Kamenev népbiztosok részéről történt. Különösen azzal az indítvánnyal lépett a nyilvánosság terére — az ellenzéki mozgalom, — amelyet Jatekov terjesztett elő a munkabérek emeléséről. Ennek a pótindítványnak csak az volt a célja, hogy a munkásságot eltávoztassa trojkától, mert hiderült, hogy Jatekov, aki a nemzetgazdasági népbiztosság alelnöke, az elnökség értesítése nélkül hozta napirendre ezt a kérdést. Trockij akciója, — írja Bubnov, — nem egyéb, mint a leninizmus nyílt megtagadása és úgy Kamenev, mint Zinovjev az ő ideológiájának rabjai lettek.

Anglia és Lengyelország ellen

Az orosz forradalmi mozgalomról a külföldi lapokban megjelentek a hírekkel kapcsolatban a „Pravda“ című moszkvai lap heves bírálatát intéz Anglia ellen, amelyet nyíltan megvádolt, hogy ő rendezte ezt a szovjetellenes kampányt. Anglia ezt a hadjáratot — írja a „Pravda“ — már akkor megkezdte, amikor az orosz sajtó leleplezte, hogy Lengyelország tulajdonképpen Anglia segítségével igyekszik a Balti államokat szovjetellenes szövetségbe tömöríteni.

A hivatalos „Izvestia“ vezércikkben kommentálta Zelensky lengyel külügyminiszter kijelentését a Lengyelország és Oroszország között fennálló barátságos viszonyról. A lap ezekre a kijelentésekre a következőket jegyzi meg: „A variói külügyminiszternek az az állítása, hogy Lengyelország és Oroszország között az utóbbi időben barátságosabbra fordult volna a viszony, nem egyéb diplomáciai frázisnál és egyáltalán nem felel meg a valóságnak. Az utóbbi időben semmi sem történt, ami lehetővé tenné az őszinte és tartós közeledést a két ország között, sőt a lengyel kormány magatartása egyáltalán nem ad lehetőséget a szovjeteknek arra, hogy legalább egyes vonatkozásokban őszinte barátság fejlődjen ki.“

A parasztság memoranduma a Népszövetséghez

Mint ismeretes, úgy a Zinovjev-féle akció, mint a Trockij által vezetett felkelés parasztszervezetes jellegű volt. Ez indította az orosz parasztszövetség központi tanácsát arra, hogy százezer orosz földműves nevében memorandumot intézzen a Népszövetséghez, amelyben bejelentik, hogy rövidesen felszólítják a moszkvai kormányt a hatalom átadására. Ha a moszkvai kormány erre nem lesz hajlandó jószántából,

akkor az orosz parasztság a vörös hadsereg segítségével megdönti a mai rezsimet. A hatalom átvétele után — folytatja az érdekes memorandum — az orosz parasztszövetség kereskedőkkel és a pénzügyekkel együttesen egy népszerű páncrosz kormányt állít a kormány élére.

További részében a memorandum javasolja, hogy a nagyhatalmak helyezték hatályon kívül a versaillesi békeszerződést és a Dawes-féle jóvátételi tervezetet. Ezzel kapcsolatban a Németországtól, Bulgáriától, Ausztriától és Magyarországtól járó jóvátétel helyett az orosz földműves szövetség tanácsa az eljövendő páncrosz kormány nevében javasolja, hogy nagy koncessziókat Oroszországban az érdekeltektől részére az aranytányák, szénmezők, petróleumtelepek, vasbányák, vasutak, a bormonopólium, kávé, gabona- és cukormonopólium kiaknázása

Közzétették az olasz-spanyol egyezmény szövegét

Az olasz sajtó egyrésze túlzottnak tartja Primo de Rivera aspirációit

(Róma, augusztus 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A spanyol-olasz szerződésnek ma nyilvánosságra hozott szövege egyáltalán nem okozott meglepetést. A fascista sajtó különösen kiemeli a szerződés békés tartalmát. A „Messagero“ a következőket írja: „Az olasz-spanyol szerződés teljes szövegének közzététele bizonyítja, hogy a szerződés csak a békét szolgálja. A szerződést ezért egész Európának fentartás nélkül jóindulattal kell fogadnia.“

A „Laboro d'Italia“ a tengeri kérdéssel kapcsolatban Primo de Rivera nyilatkozatával foglalkozik. A lap szükségesnek tartja Tanger nemzetközivé tételét és azt mondja, hogy Primo de Rivera nehezen fog tudni fellegasának érvényét szerezni. A lap nem itéli el a spanyol aspirációkat és azt mondja, hogy nagy hiba volna, ha Primo de Rivera nyilatkozatára London és Páris fegyverszünettel válaszolna, mert ez a nyilatkozat egy lehetetlen helyzetet következménye.

A demokratikus sajtó megjegyzi, hogy a külön egyezség kötése, tehát a spanyol-olasz szerződés nem egészen egyezik meg a Népszövetség szellemével.

Windischgrätz herceg még nem jelent meg a frankper táblai tárgyalásán

Rába Dezső váratlanul visszavonta tegnapi kijelentéseit

(Budapest, augusztus 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A frankper mai tárgyalásának kezdetén, mielőtt a törvényszéki ítélet felolvasását megkezdték volna, Rába Dezső, Windischgrätz Lajos herceg magántitkára engedélyt kért, hogy felszólalhasson. Rába Dezső nyilatkozatát így kezdte:

— Ideges zavaromban tegnapolyan kijelentést tettem védőmre, amely félreértésekre ad okot. Ezt kívánom rektifikálni.

Az elnök felkéri Rábát, hogy tisztázza tegnapi kijelentéseit és a szuggeszció kérdését.

— Méltóztassék megengedni, mondja Rába — hogy tegnapi kihallgatásommal kapcsolatban nyilatkozatot tegyek.

Elnök: Amint az ítéletet felolvastuk, nyilatkozatát rögtön megteheti. Pótvédőjétől is kaptam egy beadványt, amelyből arra lehet következtetni, hogy Ön ebben az ügyben magyarázattal akar élni. Figyelmeztetem, jól gondoljon meg mindent, nehogy azt mondhassa, hogy kérdéseim frappirozták. Kérdéseim nem frappirozhattak, mert hiszen Ön hetekkel ezelőtti beadványában sokkal többet mondott, mint tegnap.

Ezután az elnök folytatja az ítélet felolvasását, majd újból Rába emelkedik szólásra és kijelenti, hogy védőjére, dr. Telek Györgyre vonatkozó állításait tegnap nagy izgalomban tette. Azt, hogy védőjének szuggesztiójára való, ő másképp értelmezte.

— Telek dr., a rendőrségi vallomásom után csak annyit mondott: ha a rendőri beismerő vallomásom megfelel a valóságnak, tartsak ki végig mellette.

Az elnök: Ön nem mondhatta, hogy kérdés sem által frappirozva volt, mert hisz július 29-iki felekezésében kijelentette, hogy vallo-

terén. Az orosz parasztság memorandumában felhívja a nagyhatalmakat, hogy kezdjék meg Oroszország természeti kincseinek mielőbbi kiaknázását. Az érdekes memorandumot Sergej Sagaidacsny, az orosz parasztpárt elnöke írta alá, akit egyébként az eljövendő páncrosz kormány miniszterelnökéül szemelték ki.

Ujabb letartóztatások

Természetes, hogy a külföldi orosz sajtó nagy figyelemmel kíséri az oroszországi eseményeket. A szociálforradalmárok prágai hivatalosa, a „Dni“ azt a hírt közli, hogy a pétervári katonai körzetben rendeletileg eltiltották, hogy a hadsereg körében bármilyen előadásokat, vitestélyeket és megbeszéléseket lehessen tartani. Minden természetű összeívóvetelt a helyi politikai hatóságok kell előzetesen jóváhagyjanak. Ugyanilyen rendeletet kapott a Balti-tengeren állomásozó flotta is. Ugyancsak a „Dni“ közli, hogy a Dagestan alsó vidékén, az Ekaterinoszlav-kormányzóságban letartóztatták a munkáscsoportok és a kommunista párt több tagját, akik átpártoltak az ellenzékhez. A letartóztatottakat azzal vádolják, hogy az állami ipartelepken általános sztrájkra és amerikázásra izgattak.

29-iki felekezésében kijelentette, hogy vallo-

mását védője irányította, hogy szánja-bánja vékét, amellyel védőtársait és a kormányt kompromittálni igyekezett.

Rába Dezső válaszul az elnök kérdésére és kijelenti, hogy azért kereste fel tegnap délután dr. Teleket, mert kötelessége volt kocsánatot kérni tőle.

Elnök: Ön elhallgatta előtte, hogy állításait egy beadványában már régen megtette.

A tárgyalás folyik. Windischgrätz ma sem jelent meg és a vádlottak közül még mások is hiányoznak.

Fényképészek, Amateurok!

Fényképezési cikkeiket a legolcsóbban

Bernát

papfrosáruházában,

Plata Unirii 29 szám alatt [Laydakoukrásza mellett] szerkeztetik be.

Lemezeket kidolgozunk. — A világbirod Angol Imperial lemezek gyári lerakata.

Zongorák olcsóbbak lettek!

Sikerült egy bécsi zongorarakartart előnyösen megvennem, amíg a készlet tart, leszállított árat.

Sternberg — Oradea

Bulevardul Regele Ferdinand 14. 3

egyetlen millió-halála előtt...
a colonizmus egy bolott a zsidók
ottam: Adjátok élküli népnek, a féle hagyatéka milliókat, a mil-
udjuk. De mit A jószékonysági au'ási jelenségei ak...
idő van, akik a nyira elveszített- tes nézőponttal va látnak és: ha lábstatokon em- jük: óh milyen
fletésből, házas- gy kicsoda zsidó, ayre van utalva, nyugszik. Mi a miálásunkat. De halál, hanem az
kal meg lehetne stédárt csak egy ánk, akkor ma m az egész vilá-
delme
örökségén
fogott. Reorgani- t, finanszírozta a készítette a talajt e. Később, amikor a végeláthatatlan csak az amerikai övé a görög had- írma körül meg-
megunta a hiába- t és férjével visz- Londonban utaz- májrákban meg- akinek kétszáz- nőt millióra apad, esőjén.
Urak! em!
Minden darab hibátlan!
...Lelei 375
ény... 475
er... 500
... 550
... 700
... 800
tyük, va- ák logol- ásl forás
re-Nagyváradí fiók- pu 51., (Blum Zsig- sz. (aranyfűzet) alatt

IRÓK ÉS IRÁSOK

A háboru drámája

PAUL RAJNAL: AZ ISMERETLEN KATONA SIRJA. (Dráma 3 felvonásban.) Paul Rajnal, egészen fiatal francia költő, Vildrac és Duhamel csoportjából, megírta a háboru drámáját. „Sir a diadály alatt” címmel százszor ment ez a darab Párisban, most pedig Bécsben mutatták be nagy sikerrel. Az egész darabnak három szereplője van: az apa, azután egy fiatal francia katona, aki szabadságának néhány óráját tölti odahaza és ennek menyasszonya. A cselekmény egyetlen éjszaka alatt pereg le. Tizenkét óra alatt, minthogy a katonának csupán ennyi szabadsága van, azután vissza kell utaznia a frontra. Nyomott hangulatban ülnek együtt az apa és a fiatalok. A leány alig több tizenhatévesnél, egy feslő bimbó, akinek ezen az éjszakán kell kinyílnia. Jegybelépésük óta két év telt el és ezalatt az idő alatt a szerelem is megfakult közöttük.

A darab tengelye akkörüli forog, hogy meg-meghozza-e a lány azt az áldozatot, hogy a fiúé legyen. Külsőleg indokolva volna ez a megadás, minthogy a katona már a reggeli vonattal utra kell, hogy induljon Verdun felé, ahol esetleg az életét fogja elveszíteni. És úgy gondolja, hogy halála előtt legalább nevet hagy annak, akit szeret. A leány azonban még egészen fiatal és nem tudja magát beleélni abba az önfeláldozó hangulatba, amely azt parancsolná neki, hogy most meg kell ajándékoznia önmagával ezt a szegény fiút, aki holnap már újra a lövészárokból van. Mialatt az apa a haza iránti hűségéről szónokol és régies gesztusokkal buzdítja a fiát a további kitartásra — a leány idegenül ül közöttük, mert ebből az egész hősiességéből semmit nem ért meg. Ő csak az ő lányosságában reszket és hamvaságában óvakodik. Nincs az a hatalom, amely elég erős volna ahhoz, hogy egy tizenhatéves leány, aki szüziességű és ifjú tisztaságú, máról holnapra odaadja magát a névtelen katonának, csak azért, mert az katona és mert meg kell édesítenie annak tizenkétórás szabadságidejét.

A darab itt válik iránydarabbá. Itt tűnik szemünk elé az az óriási szakadék, amelyet a világháboru ásott az emberek közé és amelyet hazafias lendületekkel többé már nem lehet feltölteni. A leány, a tizenhatéves leány, nem látta már két év óta jegyesét, aki most egyszerre megjelenik egy olyan követeléssel, amit csak a menyasszonyosság hosszas összebujása, összemelgedése tenne érthetővé és könnyeddé. De így, ebben a helyzetben, a pillanat olyan erőszakoltságára érzik, mely lerontja az illúziókat és ezt a készülő házasságot már csirájában megöli. Mindent elsietni, elhamarkodni, felhabzsolni, kiélni — ez volt a háboru jelszava.

És az éjszaka lassan véget ér. A hajnal feldereng anélkül, hogy a lány számára meg nyugvást, a fiúnak pedig kielégülést hozna. Igaz, hogy a felesége lett — de azért ez a fiú mindig csak a névtelen katona marad, aki szinte az egész hadsereg nevében eljött egy pernyi enyhülésre és vigasztalásra. Reggel az apa megtudja a történeteket és fiára támad, hogy hogy mert visszaélni a fiatal leány romlatlanságával. Itt egy hosszú dialóg fejlődik ki az apa és a fiú között, amelyben az apa moralizál és a végsőkig dühíti a fiát. Ez végül elrohan ökölboszoritott kézzel, anélkül, hogy bucsuzna. Roppant úr támad mögötte, a háboru ürje, amelyből az élet elrontottsága ásit. Egy rövid éjszaka alatt magáévá tette menyasszonyát és elvesztette a feleségét.

Rajnal darabját Párisban betiltották.

BLUFF. (Heyermanns Hermann regénye.) A „Remény” világhírű szerzőjének egy regényét hozták a német könyvpiacra. A regény címe „Bluff”, amelynek rövid tartalma, hogy egy nagy hírű detektív hajszol egy szállodai tolvajt az expresszvonaton. Itt azonban egészen új anyagot talál. Megfigyeli ugyanis, hogy egy anyagtól, amelyben egy milliomos és titkára ül, a töltés melletti folyóba egy emberi testet dob-nak. Most már elhanyagolja a tolvajt és ebben

az izgalmas drámában nyomoz. De ennél is nagyobb és erősebb érzelmek hullámanak át rajta. Megismerkedik ugyanis a vonaton egy szép leánnyal, akibe olyan gyorsan, mint az expressz járása, szerelmes lesz. Természetesen emiatt elhanyagolja az előző két bűnügyet és nem sejtí, hogy a hoteltolvaj szeretőjének udvarol. Ebből a mulatságos jelenetek egész sorozata származik, amit Heyermanns szellemesen és ügyesen érzékeltet.

Feloszlatás veszélye fenyegeti Nagyszeben városi tanácsát

Garoflid miniszter pénteken dönt a hóstátiak földjének visszaadásáról. Lascu Demeter a nemzeti és parasztpárt közös jelöltje a biharmegyei pótválasztáson

Bucuresti-Bukarest, augusztus 18. Az Uj Kelet tudósítójától. A hóstátiak ügyében ma kellett volna meghozza a döntést Masoicesanu földművelésügyi államtitkár. Tekintettel a kérdés fontosságára, Garoflid miniszter magának tartotta fenn a végleges döntést. Garoflid miniszter ma távlatilag kérte ki a kolozsvári agrárbizottság véleményét, úgy, hogy a döntést csak pénteken hozhatják meg. Stefanescu közigazgatási vezérfelügyelő Nagyszebenbe utazott, hogy a nagyszebeni tanács működését felülvizsgálja. Hír szerint a kormány feloszlatni készül Szeben város tanácsát. A nemzeti- és parasztpárt között ma újra megbeszélés volt, amelyen sikerült megállapodni az időszerű választásokra való jelölésekre. Biharmegyeében Viascu Demetert, Ilfov megyében Pan Halipát és Buzuban Joanitzescut jelölték.

Szenzációs fordulat a csepeli nyomozásban

Jelentkezett egy hentessegéd, aki tanuja volt, amikor két orosz megbeszélte a merényletet. A szakértők is megállapították, hogy szándékos robbantás történt

(Budapest, augusztus 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A csepeli robbanás nyomozása ügyében ma két igen fontos esemény történt. Az egyik az, hogy a rendőrségen jelentkezett egy hentessegéd, aki azt vallotta, hogy tanuja volt, amikor két oroszul beszélő férfi a katasztrófa előtt a Csepelen elkövetendő merényletről beszélgetett. A másik az, hogy a hatóságok és a szakértők most már teljes határozottsággal megállapították, hogy a robbanást nem véletlenség okozta, hanem azt szándékosan hajtották végre.

Ma érkezett táviratsinkat a következőkben adjuk:

Uj fordulat a nyomozásban

A csepeli robbanás ügyében tegnap Zimmerer Ede budapesti hentessegéd szenzációs bejelentést tett a rendőrségen. Elmondta, hogy a múlt szardán Budapestről Kecskemétre utazott. A harmadikosztályú kocsi-ban mellette egy szerény öltözötű idegen férfi ült, akivel beszélde elegyedett. Beszélgetés közben megudta, hogy szomszédja orosz tiszt volt. Vele utazott még egy szőke férfi, akivel már a vonatban oroszul beszélgettek. Kecskemétiig utaztak együtt. Itt Zimmerer Ede különböző bevásárlásokat végzett, amelyek után betért egy kávéházba reggelizni.

A szomszédaszatnál ült orosz utitársaságával. Oroszul beszélgettek, Zimmerer orosz hadifogoly volt, a fogóságban megtanult oroszul és így értette a beszédet. A tiszt oroszul, a másik néha oroszul, máskor meg csehül beszélt. Az orosz az: kérdezte a csehtől, elhozta-e a pénzt?

— Igen, elhoztam — felelte a szőke férfi — de csak akkor kapod meg, ha a munkát teljesítetted.

Az orosz a mellére üdött, a becsületszavát adta, hogy a munka meglesz. A pénzt követelte. Bár halkán beszélgettek, Zimmerer mégis hallotta, a folyton ismétlődő ingerült hangu választ:

— Csak akkor kapod meg a pénzt, ha a munka már meglesz.

A következő mondatokban Csepelt emlegették, mire Zimmerer jobban áthajolt az asztalhoz. Ezt észrevették és angolra fordították a beszédet. Zimmerer ezt a beszédet is megértette, mert Amerikát is megjárta. Az orosz kategorikusan kijelentette:

— Vagy adsz pénzt, vagy nem csinálunk semmit. Van két ember, akiknek tíz tízezer szokott kell átadnom. Ha megkapom a pénzt, megcsináljuk a dolgot, ellenkező esetben szó sem lehet róla.

A cseh elővette erre pénztárcáját és leszámolt az oroszoknak harmincezer szokott. Ezután megreggeliztek és eltávoztak a kávéházból. A kávéház előtt autó várta őket. Utánuk osontam és hallottam, amint az orosz ezt mondta barátjának:

— Ha sikerül a dolog, pénteken Szobon, ha nem, a kassaderbergi—miskolci vonaton találkozunk.

Ezután az autó elrobogott. Zimmerer jelentése kétségtelenül érdekes, feltűnő azonban, hogy gyanúját csupán öt nappal a robbanás után közölte a hatóságokkal és ezért kérdéses, lehet-e bejelentésének komoly jelentőséget tulajdonítani.

Büntény történt?

A kiküldött vegyes bizottság ismételt szemléje után, határozottan megmarad amellett a véleménye mellett, hogy a robbanást semmiféle körülmények között sem okozhatta öngyulladás.

A közvetlen nyomozást most már katonai hatóság vette át. Vegyes műszaki, katonai és rendőri bizottság ülést tartott, amelyen résztvették a miniszterelnökség és a honvédelmi minisztérium képviselői is. Ezen az ülésen előterjesztették a bizottságnak szakértői jelentését, amely a katasztrófa körülményeit a következőkben állapítja meg: Mindenekelőtt leszögezi a bizottság jelentése, hogy öngyulladás esete nem foroghat fenn, mivel a robbanások között nagy szünetek voltak, ami teljes bizonyossággal amellett tanuszkodik, hogy a robbanást tűz okozta.

A tűz keletkezésének okát, módját és körülményeit illetőleg a bizottságnak az az álláspontja, hogy a tűz a záporosó miatt kívülről nem történhetett. De ugyancsak nem gyúthatott ki a tűz belülről sem, mivel aznap déli 12 órától senki sem tartózkodott a raktárhelyiségekben. Viszont, ha a déli órákban valaki a helyiségben cigarettát, vagy gyufát ejtett vagy dobott volna el, leghamarabb egy órán belül a robbanás bekövetkezett volna. Ezek után a bizottság megállapítása szerint csak büntett lehetőség forog fenn.

Minden nő

ki bőrének üdcségét és tisztaságát meg akarja őrizni, használjon dr. Biró-féle Havasi gyopár-kremet, szappant, pudert, mosdóvizet

Csak 10 napig

tart az átalakítás és addig mindennemű kötött-árut és harisnyát, mélyen leszálított árakban árusít a

Helios lerakat (Főter 7.)

Mindenki igyekezzen kihasználni a 10 napot.

(Cluj-K tudósítóját... dege van, angol pénz... jevszki dr. akar szere... demli, hog... roházi ko... vele az em... Az Ast... csi szobájá... helytartója... férfin. Az... kellemes vi... mögöl, szel... — Már... höz intéze... interjut gy... — Éa... maztam, ho... Ez pedig a... Kolozsváron... domban d... azonban ezt... intrikákat... köző lapok... a márvány... „pozitívum”... minden érte... — Miut... tunk, szíves... mot is a k... szíveskedjék... amelyet kép... ajánlotta fel... kölcsönt?

— Sajná... kérdésre ne... mondhatom... akarom, hog... ják és nem... hivatalos tito... puzt. De el... legnagyobb a... és megmond... kapja a város... banktól sem... szeresheti me... ket akarna m... polgármester... radozásért i... — Őa op... rint ez az op... — Látja, Opcióról szó... szerződés, am... megállapodtu... és közbejött... mos; tuduk... — Milyen... — Főképe... Egyelőre még... sendő objektu... — Hány... — Huszon... — Mi fog... — Végleg... aláírás fogja... még néhány t... kat is kell ez... Osvada polgár... azokban a pol... tragikus eset... utazást. A cég... átrügönyertesít... valószínűleg h... szerződésben n... is részt fog ve... — Tadtun... lyezett nagyob... — Egyetlen... máron. Itt is... föltételekkel, n... Legol- csóbban fo

Mischmajewsky doktornál Kolozsvár egymillió dolláros kölcsönének közvetítőjénél

Szatmáron magáncég is kapott 200 ezer dollárt

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsvárnak igen érdekes vendége van, dr. Emanuel Mischmajewszki, egy angol pénzcsoport berlini képviselője. Mischmajewszki dr., mint ismeretes, egymillió dollárt akar szerezni a városnak. Éppen ezért megérdemli, hogy közelebbről is, ne csak hideg város-házi kommunikék útján, ismerkedjék meg vele az ember.

Az Astoria-szálló első emeletének egyik utcai szobájában lakik Pénz öfelségének ez a helytartója. Az ember azt hinná, angol államférfi. Azonban már az első néhány szó után kellemes világfi bontakozik ki a diplomata arc mögül, szellemes européer.

Már a redakcióban feljegyeztem az előző intézendő kérdéseimet — kezdtem. — Az interjút gyorsan fogjuk elintézni.

Éa pedig itt e pillanatban megfogalmaztam, hogy mit fogok mondani bevezetésül. Ez pedig a következő: Már jó ideje vagyok Kolozsváron és nem egyszer lett volna módomban volna ütni önmagamot. Minthogy azonban ezt nem tettem, mások jöttek és apró intrikákat helyeztek el, cipkedéseket a különböző lapokban és a Newyork-kávéház tájékán a márvány-ujsnál. Hát kérem, minden ilyen „pozitívum” és e pozitívumok köré elhelyezett minden értesülés nem egyéb nyári kacsaúál.

Miután ebben mindketten megállapodtunk, sziveskedjék most már néhány pozitívumot is a kölcsönről közölni. Mindenekelőtt sziveskedjék megmondani, melyik az a bank, amelyet képvisel és milyen feltételek mellett ajánlotta fel a városnak az egymillió dollár kölcsönt?

Sajnálom, hogy mindjárt erre az első kérdésre nem adhatok pozitív választ. Nem mondhatom meg bankom nevét, mert nem akarom, hogy a hitelt igénylők megostromolják és nem mondhatom el, merre az egyelőre hivatalos titok, hogy hány százalékra adjuk a pénzt. De elárulhatom, hogy pénzintézetünk a legnagyobb angol amerikai pénzcsoportok egyike és megmondhatom azt is, hogy olyan olcsón kapja a város a pénzt, amilyen olcsón belföldi banktól semmilyen körülmények között nem szerezheti meg. Ha azonban közelebbi részleteket akarna megtudni, kérem, forduljon Osvada polgármester urhoz, akinek ez ügyben való fáradozásáért igazán hálával tartozom.

Ön opciót kapott a várostól és hír szerint ez az opció már le is járt.

Látja, ez is egyike a száros kacsáknak. Opcióról szó sem volt, hanem igenis volt egy szerződés, amelyben már hónapokkal ezelőtt megállapodtunk, de közbejötték a választások és közbejött egyéb akadály, úgy, hogy csak most tuduk az ügyet perfektálni.

Milyen fedezetet követelt a várostól? Főképp elsőhelyre betáblázott jelzálogot. Egyelőre még nincsenek kijelölve a bekebelezendő objektumok.

Hány esztendőre kötötték meg a hitelt? Huszonöt évre!

Mi fogja véglegesíteni a megállapodást? Véglegesíteni csak a pénzügyminiszteri aláírás fogja a megállapodást, amelyen azonban még néhány technikai természetű változtatások is kell eszközölnünk. Már ugy volt, hogy Osvada polgármester urral Bukarestbe utazunk, azonban a polgármester családjában előfordult tragikus eset miatt el kellett halasztani az elutazást. A cég berlini vezérigazgatója azonban sürgönyértésítés szerint már u'rakelt, úgy, hogy valószínűleg holnap Kolozsváron is lesz és a szerződésben megjelölt módosításoknál már ő is részt fog venni.

Tudtukkal Ön más városokban is elhelyezett nagyobb kölcsönöket!

Egyetlen más romániai városban: Szatmáron. Itt is egymillió dollárt, itt is hasonló feltételekkel, mint Clujon.

Magánvállalatoknál nem helyezett el jó fajta dollárokat?

Egyetlen szatmári magánvállalatnak folyósítottunk kétszázezer dollárt.

Olcsón? — aggodalmaskodtam.

Olcsón, de semmiestre olyan olcsón, mint a városoknak. Ne felejtse el, nem egy millióról volt szó.

Tudtommal itt az országban nem szenvedünk pénzhiányban. Vajjon nem akartak többet is igénybe venni valamelyes kis dollárhitelt?

Mr. Mischmajewsky fölkapogott.

Látja ez is egy ok, amiért nem ütöttem magamat dobra.

A magáncégektől milyen fedezetet fogad el?

A kölcsön értékének legalább a négy-szeresét.

Ebből állott mindössze a hivatalos beszélgetés. Egy cigaretta mellett azután még eldiskurálgattunk a kiaknázatlan sok kincsről, ami itt Romániában a földben és a föld fölött található és a külföldi tőke szükségéről. Szó esett a saját és legegységesebb tőke szükségéről is, amire Mischmajewszki doktornak már nem volt megjegyzése, csak egy enyhe mosolya.

Jó egészséget, Mr. Mischmajewszki. És kérem, hogy a holnapikért ne haragudjon rám!

A kérdő tekintetre megmondtam, hogy holnapra jó egynéhány hite're éhes ember fog bevizitálni nála.

Ugyan kérem! Négy éven át dzsü dzsücut gyakoroltam Svájcban.

Az más. Ajánlom magam!

Kezet fogtunk. Ö irodalmi sikereket kívánt nekem, én jó üzleteket.

Vajjon ki fog jobban járni? (sz. i.)

Aláírták a görög-jugoszláv barátsági szerződést

Pangalos a Balkán-államok békepaktumát akarja megvalósítani?

(Athén, augusztus 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap aláírták a Jugoszláviával kötött négy görög vasúti egyezményt, amelyek végleg rendezik valamennyi függő kérdést a ghegheli vasúton és a szociális szabadságra vonatkozólag. Aláírták továbbá a Görögország és Jugoszlávia közötti barátsági szerződést, amely a Napszövetség elé kerül becikkelyezés végett.

Az egyezmények aláírásának híre nagy örömet keltett Athénben. A sajtó kiemeli Pangalos érdemait, aki az előző kormányok idején állandóan zavaros helyzetet néhány hónap alatt tisztázta és közeledést hozott létre egy Olaszország, mint Jugoszlávia felé. Pangalos most tárgyalásokat kezdett Bulgáriával kereskedelmi szerződés kötése érdekében és Albániával szövetségi egyezmény ügyében. Azt hiszik, hogy hamarosan létrejön a Balkán-államok általános békepaktuma.

A prágai rendőrség hadat üzent a titkos alakulatoknak

Erdélyes rendelettel törlik le a fascláték rendzavarását. Gajdát fascista összeesküvéssel vádolják

(Prága, augusztus 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A hírhedt Gajda-affér még most sem ért nyugvópontra. A hatóságokat most a Gajda-ügy körül fellobbant fascista kisérletek foglalkoztatják élkémben. A prágai főkapitányság a délelőlt folyamán plakátokat ragasztott ki a fővárosban, amelyeken élesen tiltakozik a fascista szervezetek egyre fokozódó tevékenysége ellen.

A törvényellenes alakulatok ellen

A főkapitányság közleménye többek között a következőket mondja: „Megállapítást nyert, hogy az utóbbi időben különböző szervezetek minden törvényes alap nélkül egyenruhás csapatokat alakítottak, amelyek egyre gyakrabban lépnek fel egységes parancsnokság alatt és olyan tevékenységet folytatnak, amely kizárólag a rendőrség joga és kötelessége. Ezek a törvényellenes alakulatok mind jobban katonai jellegű öltönek, egyre nagyobb számban lépnek fel Prágában, mint a köztársaság más városai-ban. Tevékenységüket mindenütt rendzavarások követik. A nyilvános rend és az állam biztonságának érdekében a rendőrfőkapitányság a legszigorubbán megtiltja, hogy ilyen hatóságilag nem engedélyezett egyenruhát viselő illegális alakulatok nyilvánosan szerepeljenek. Uniformisok viselése a legszigorubbán tilos. Uniformisnak számítanak az öltösbetok is. A rendelet ellen vétőket a legszigorubbán megbüntetjük.”

A cseh-német polgári pártok koalíciója fele

Szevhla volt miniszterelnök, aki lemondása óta külföldön tartózkodott, ma reggel visszaérkezett Prágába. Szevhla ho nap Karlsbadba utazik, ahol néhány hétig gyógykezelési magát. A volt miniszterelnök visszatérését belpolitikai szempontból nagyjelentőségűnek tartják és politikai körökben úgy tudják, hogy a német cseh polgári pártok koalíciójának létrehozására irányuló tárgyalásokat Szevhla fogja vezetni.

A nemzeti demokrata párt lapja mai szá-

mában azt írja, hogy 1927 májusában a köztársasági elnök-választásoknál egyszerűsmdenkorra vége lesz a baloldali uralomnak, legyen bárki is a baloldali pártok jelöltje.

A baloldal most dr. Benes jelölésével akarja pozícióját biztosítani, — írja a lap — nem tartjuk azonban valószínűnek, hogy Benes oly rövidlátó lenne, hogy jelöltetné magát a választási küzdelemben, amely csak teljes vereséggel végződhet. Az elnökválasztás egyébként már mindentűt előre veti árnyékát és az ugynevezett Burg-politika ellenzéke döntő küzdelemre készülődik, hogy véglegesen elszámoljon a baloldali pártokkal.

Masaryk elnök tántoríthatatlan hiveinek csak a szociálisták számítanak, míg a klerikálisok, akik a jelenlegi cseh-német kormánytöbbségnek majdnem felét teszik ki, egyáltalában nem csinálnak titkot abból, hogy kifejezetten Masaryk ellen vannak. Az agráriusok magatartása még bizonytalan, valószínű azonban, hogy az agrárpárt is Masaryk ellen fog szavazni. A harcot mindenesetre a németek döntik el és az ő szavazatuk fogja a mérleget egyik, vagy másik oldalra bilenteni.

Összeesküvéssel vádolják Gajdát

Prága, augusztus 18. A Gajda-ügy most második fázisához érkezett... A fascista elleni körök Gajdát lehetlenné akarják tenni és mindent elkövetnek, hogy Gajdát degradálják. A prágai ügyészségen bizalmas feljelentést tettek, amelyben Gajdát összeesküvéssel vádolják. Tanukat is megneveznek, akik igazolják, hogy Gajda fascista forradalmat készített elő. Az ügyészség a feljelentés alapján megkezdte a nyomozást.

Gajda tábornok utódjával nem Hodjaszki tábornokot, hanem Vojtechovszki tábornokot, a nagyszombati hadosztály parancsnokát szemelték ki. A dandárnok, aki Benes külügyminiszter jóbarátja, legutóbb résztvett a légionárisok trencsénteplici ülésén, hol a gyűlés legteljesebb bizalmáról biztosította Benest.

Legolcsóbban fest, tisztít UNIO, Cluj Fióktűzet Str. Barițiu 2., Str. Iuliu Maniu 8. Cal. Moșilor 110. Gyár C. Regele Ferdinand 133, Telefon 877

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánási zsidóság napilapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő dr. Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrá megjelölésével engedjük meg.

A mai napról

Báalsem megállott egy imaház küszöbén és nem akart belépni.

Csütörtök

5686. Évi 9.
1926. aug 19.

Telve van, — mondotta, — csordultig telve van Tórával és imádságokkal. Nincs itt hely az én számomra. Mindannyian elcsodálkoztak rajta, akik hallgatták. Mert lehet-e nagyobb dicséretet mondani egy imaházról, minthogy telve van Tórával és imákkal. De Báalsem megmagyarázta.

— Azoknak a szavaknak, amelyeket az emberek itt éjjel-nappal, szívbéli igaz áhitattal, szeretettel nélkül és a lelek könnyűlétsége nélkül mondanak, nincsenek szárnyaik. Bennmaradnak a falak között, ott gyönyaszóznak a földön, rétegekben rétegződnek egymás fölé, mint a rothadó avar, amíg a revesség színültig megtölti a házat és nem marad számomra hely benne.

— Miklós herceg születésnapja. Bukarestből jelentik: Miklós királyi herceg ma ünnepli 23-ik születésnapját. A kormány ebből az alkalomból üdvözlő tavrátot intézett a herceghez, aki Konstantinábulban nyaral.

— Ma délelőtt Kolozsvárra érkezik Crainic kultuszminiszteri államtitkár. Bukarestből jelentik: Nichifor Crainic kultuszminiszteri államtitkár csütörtökön délelőtt Kolozsvárra érkezik. Az államtitkár főleg a Román Opera ügyében jön Kolozsvárra.

— Kellog amerikai külügyi államtitkár lemond. Washingtonból jelentik: Kellog külügyi államtitkár kijelentette, hogy még a parlament összehívása előtt lemond. Valószínű, hogy utódjává Houghton, jelenlegi berlini nagykövetet nevezik ki.

— Egyetemi tanárok Rakovszky betegsége. Rakovszky magyar belügyminiszter betegsége a Vörös Kereszt szanatóriumában szerdán délelőtt konzilium volt, amelyen a miniszter kezelő orvosain, Steiner professzor és Czákó dr.-on kívül résztvett dr. Elfer kolozsvári és dr. Bálint Rezső budapesti egyetemi tanár is. A konziliumról dr. Bálint professzor a következőket jelentette: munkatársunknak: „A miniszter ur állapota jelenleg semmi aggodalomra nem ad okot. A műtét kitűnően sikerült. Láttam a spiritusban eltett vakbélnyulványt, amely legnagyobb fokban összehúzódott, gennyes és csóda, hogy a hasi folyamat ilyen gyorsan rendeződött. A bélműködés teljesen rendben van, az étvágy nagyon jó, az általános állapot megfelelő. A bal alsó végtagon lévő rögzítés kisebb fokú és nyugalm mellett 3-4 héten belül rendeződik. A hasi seb gyógyulása is rendezően halad, a seb teljesen reakciómentes, ennek gyógyulása különben is 3 hetet tart még s így nem hosszabbítja meg lényegesen a gyógyulási folyamatot. Örövendek, hogy Budapestre megnyugtató híreket vihettek. A kezelőorvosok egyidejűleg a következő jelentést küldték Budapestre: „Kabinetiroda, Budapest. Rakovszky miniszter urnál sebgyógyulás zavartalan. Helyi állapot állandó javulásban. Bélműködés teljesen rendeződött. Bal alsó végtagon kisebb vivőer thrombosis. Hőmérséklet 37,0, érverés: 84. Állapota jelenleg aggodalomra nem ad okot. Steiner tanár. Dr. Czákó.“ Minthogy semmiféle vezedelemtől nem kell tartani, Bálint professzor tegnap már vissza is utazott Budapestre.

— Egységesítik az állami tisztviselők státuszait. Bukarestből jelentik: Tegnap este a pénzügyminisztériumban összeült a tisztviselők fizetésének egységesítésével megbízott speciális bizottság. Menoilescu államtitkár elnököl az ülésen, aki kifejtette reformjának elveit, amelyek a tisztviselői rangfokozatok végleges szabályozását és a közigazgatás, a bíróságok hivatalnokainak és a hadseregbeli tisztok fizetésének összhangba hozatalát célozzák. A bizottság hosszabb vita után elhatá-

Most jelent meg

„A FÖLD“

Julius-augusztusi kötés száma szenzációs, gazdag tartalommal és rengeteg képpel.

Tartalom:

A zsidó színészet (illusztrációkkal). Irta Jakob Weislitz, a vilnai társulat tagja.
Amerikai impressziók. Irta Nachum Sokolow.
Halál a menyegzőn. (Elbeszélés) Irta Salamon László.
Három szoba egy folyosón. (Elbeszélés) Irta Ben Ami.
Judith Lares. Emléksorok az Aradon elhunyt nagy zsidó tragikáról. Dr. Herzog Sándortól.
A történelem országútján. Simon Dubnow, a jeruzsálemi egyetem tanára.
Maimon a bolond és Náhán a bölcs. — Izrael Zangwill regényének folytatása.
Zaugwill Izrael. Irta prof. Leon Kellner.

Nagy művészet zsidónak lenni... Irta Ludwig Lewinsohn
Krim, az „orosz Palesztina“.
A palesztinai zsidó zene.
Kugel István versei.

Illusztrációk:

A vilnai társulat tagjai.
Jelenetek a Dybukból, Nap és éj című drámából.
Képek az erdélyi zsidók palesztinai falujából.
A jeruzsálemi mezőgazdasági múzeum.
Jelenetek Kfar Jelađimból, a zsidó gyermekek falujából.
Aratnak Erec Jisyráelben.
Festői képek a répi és új kolóniákról.
A rendes rovatok.

Ára 20 lej.

rozte, hogy a jövő ülésen tárgyalja minden egyes minisztérium tisztviselőinek helyzetét a katonai hierarchia rangfokozataival viszonylatban.

— A nemzeti párt regái frakciója a parasztpárttal való szakítást követeli. Bukarestből jelentik: Ma délelőtt ülést tartott a nemzeti párt permanens delegációja. Az ülés rendkívül heves lefolyású volt, mert a nemzeti párt regái tagjai a bukaresti pártszervezet felszólítására követelték a parasztpárttal kötött választási egyezmény felbontását és azt, hogy a párt egyedül induljon a szeptemberi időszaki választásokon a küzdelembe. Az ülést a del utáni órákban folytatták.

— Jugoszlávia kilép a Népszövetségből, ha hozzányulnak Genfben a bolgár kérdéshez. Belgrádból jelentik: A bolgár konfliktus ügyében a sajtó éles kampányt indított, hogy megakadályozza a konfliktusnak a Népszövetség elé való terjesztését. A „Politika“ írja, hogy Bulgária csak azért akar a Népszövetség elé menni, hogy így napirendre tűzesse a kisebbségi kérdést, ami könnyen a békeszerződések revíziójára vezethetne. Ha a Népszövetség mégis foglalkozni fog a szerb bolgár konfliktussal, akkor a lap szerint Jugoszlávia tavol fogja magát tartani a tárgyalásoktól és a saját hatáskörén belül a legszelkebb rendszabályokat fogja alkalmazni. Egy másik lap, amely a külügyminiszterhez áll közel, úgy értekel, hogy Jugoszlávia szemmel kellene a Népszövetségből, ha Genfben érdemlegesen tárgyalná a bolgár ügyet.

* Beiratás. A clujji állami nőparikola magyar tagozatán (Ávram Janku 13) a beiratások szeptember 1-től 8-ig eszközölteknek d. e. 8-1 ig. Bővebb felvilágosítást nyújt az igazgatóság.

— Szeptember 21-én kezdődik a cseh-szlovák parlament őszi ülésszaka. Pragából jelentik: A nemzetgyűlés elnöksége hétfőn ülést tart, amelyen a parlament megnyitására napjéről fognak heterozni. Politikai körökben elterjedt hírek szerint a parlament őszi ülésszaka szeptember 21-én kezdődik és annak napirendjén az állami büdzsé fog szerepelni.

— Egy portás, aki egy német katonai ünnepeken mint tábornok elnököl. Dűszeldorfból jelentik: Vidám eszt játszott le ezekben a napokban a Dűszeldorf melletti Beurathban egy katonai propagandagyűlésen, amelyek a hazafias szellem ébrentartása volt a célja és amelyeket gyakran szoktak tartani az ország különböző részeiben. A gyűlésen egy magas, császárszakállas férfi elnököl, tábornoki ruhában, rengeteg érdemrenddel. A csapatok szélesen tisztelegve vonultak el előtte, este pedig az ünnepi lokmán a legfőbb helyreült, amit mindenki természetesen tartott. Csak a késő éjszakai órákban, a bor hatása alatt, tudódott ki, hogy a tábornok nem más, mint az egyik szomszéd-falu szállodájának egyszerű portása, aki fogadásból vett részt ilyen előkelő minőségben az ünnepségen. A portás a fogadást meg is nyerte, de félrevezetés címén eljárát indítottak ellene.

— Eltemették a királyvölgyi dráma szereplőit. Szerdán délután ment végbe a tragikus halálú szerelmes pár temetése óriási részvét mellett. Osvada Bazilt és menyasszonyát, Mártonffy Máriát a klinika kápolnájában helyezték rengeteg virág között ravatalra. A leány rózsaszín ruhájában feküdt és fekete ébenhajának sűrűjéből mártiros szelidséggel emelkedett ki szépséges feje. A fin fél arca le volt fődve, halott testén fekete szalonruha. A temetési szertartás fél hat órakor kezdődött. Két lelkész, egy római és görög katolikus véggezte a ceremóniákat. A több ezer lelket számláló menet a Trefort utcából az Arany János utcán át, az Unió utcán vonult végig, innen a főterre került és az Egyetem utcán át ment a temetőbe, ahol zuhogó esőben, nagy tömeg jelenlétében helyezték el a megdöbbentő dráma két szereplőjét örök pihenésre.

— Tűz a pitești vasúti műhelyekben. Bukarestből jelentik: Tegnap este a pitești vasúti műhelyben tűz ütött ki, amely elhamvasztotta a szerzőszámraktárt, egy garázst és öt automobilt. A tűz oka ismeretlen, de valószínűleg gyújtogatás történt. A hatóságok néhány munkást le is tartóztattak. A kár több, mint 10 millió.

— Hány zsidó él Palesztinában? A Jeruzsálemben megjelenő „Mischer Vöaszija“ című folyóirat összehasonlító táblázatban mutatja be a zsidó lakosság gyarapodását az utóbbi években. Eszerint: 1922 januárjában 83.794 zsidó élt, (11,5 százaléka az összlakosságnak), 1924 januárjában 91.000, (11,7 százaléka), 1925 januárjában 104.000 (12,9 százaléka), 1926 januárjában 138.000, (16,2 százaléka az összlakosságnak). A lap megjegyzi, hogy 1926-ban több zsidó él Palesztinában, mint emennyit a hozzávetőleges népszámlálás iratai kimutatnak. Június elején 175.000 zsidó élt az országban, vagyis 19,6 százaléka az összlakosságnak.

— Háborúság a temesvári józsefvárosi zsidó hitközségben. Temesvárról jelentik: A józsefvárosi zsidó hitközségben súlyos háborúság tört ki Schtek Bernát főrabbi és a hitközségi előjáróság között. A hitközség néhány hónappal ezelőtt egy férfiakból álló templomi énekkart szervezett, amelynek működését a főrabbi vallási szempontokból már régóta kifogásolta. Szombaton a főrabbi a szövekről fulmináns beszédet tartott. Elmondotta, hogy az előjáróságtól egy memorandumban három kérdésnek teljesítését kérte. 1. Gondozkodjék a hitközség, hogy a mikvél rituális szempontból horzák rendbe. 2. A kórust, amely megszenteltelente a templomot azzal, hogy isten nevét többször mondták, bocsássák el. 3. Létesítsenek alapot az áttutató bocherek számára. A főrabbi beszédének végén kijelentette, hogy mindaddig, míg ez a kórus működik és többi kívánságait nem teljesítik, a szövekre nem lép és a templomba nem teszi be lábát. Szavait rögtön beváltotta és a hitközség nagy megütközésre 18 éves fia kíséretében nyomban elhagyta a templomot. A konfliktus megoldását városszerző nagy érdeklődéssel várják.

* Palesztinába készül? Akkor már most rendelje meg a legújabb magyarul nyelvű Palesztina-Egyiptom Utmutatót (Baedeckert) az Uj Kelet könyvosztályánál. Ára vászonkötésben, 200 lej.

Csütörtök
— A
nossági
közölték o
n'sztérium
szadta a
jogát. Ezze
a zsidó kö
vszaszerz
tettek ki.
Emil az U
let intézet
hogy a ny
deletről sz
zetcségenek
Sorban az
adatok rend
ebben a zst
rásban, de m
kában részt
fel említés
— Vo
restből jele
C. Rigla Ma
teheronat.
sebeült áld
— Su
csendőrsé
tik: Ma éjj
tábornokot,
baleset érte
árokba ford
ki akart ug
ez ajó fogó
totta és ma
állapotban e
első segélyb
ennan pedig
areán súlyos
nyebben seb
— Elje
Schwartz
külön értes
Diamans
Mátyás Ná
értésítés hel
— Hár
láttaozot
A nép zvevs
15 tel zaru,
125 stürn n
szeptemberi t
szító jelentés
közi törvény
együtt meg
vételi kérdés
a hivatalos
a második
hozta. A jel
zetközi egyez
— Egyé
Budapestről j
Esküdt Lajo
1924-ben me
képviselőt és
Szabó Istvánt
észonszállítók
tárgyaláson
viselkedett, u
utasi ota. Es
miniszterektől
hogy ő náhai
törvényesnek h
egyévi fogba
ítélte. Esküdt
Aranyb
ban elsm
siker, min
meggyógyi
Aralmas
egy kupa
den p
Gyár cim
Ch
Raktár
C

Vasúti kedvezményt kapnak a zág-rábi mintavásár látogatói. Bukarestből je- lentik: A vasúti vezérigazgatóság 50 száza- lékos tarifakedvezményt engedélyezett a zág-rábi mintavásárra utazók számára. A kedvezményt a visszautazásnál vehetik igénybe augusztus 19 és 25 ike között.

A legfőbb vámbizottság ülése Baka restől jelenik: A legfőbb vámbizottság tegnap ülést tartott Manoilescu államtitkár elnökletével, amelyen a vámtarifák revíziójáról és a vámnomea- klaturáról tanácskoztak. A bizottság megállapította a bórárak és labbellik új vámtarifáját.

TOZSDE

Augusztus 18 án

1350. Budapest 333, Bécsben 331.50, Prá- gában 15.85, Berlinben 197.00.

Kolozsvár. Lanyhaló iráyzat mellett fél- g a kínálat van tulsulyban. Üzletkötés csak kevés történt. Az árfolyamok a következők:

Bécs 80.30-30.50, Prága 6.34-6.42, Budapest 330-335, Páris 5.95-6.10, Zürich 41.50-41.70, Newyork 215.00-216.00, London 1045-1050, Milánó 7.15-7.25.

Zürich. Zárlat: Berlin 123.20, Amsterdam 207.65, Newyork 517.62, London 2515.25, Páris 1450.00, Milánó 1736.00, Prága - Budapest 72.30, Belgrád 912.50, Bukarest 240.00-240.00, Varsó 57.50, Bécs 73.20.

Bukarest. Devizák: Páris 5.85 Berlin 51.20, London 1042.00, Newyork 215.00, Milánó 7.02, Zürich 41.50, Bécs 80.40, Prága 6.30 Brüsszel 5.85 Budapest 30.30.

Bukarest. Valuták: Napoleon 870, német márka 51.00, leva 158, török lira 120, font sterling 1040, francia frank 6.00, svájci frank 41.00, olasz lira 7.50, drachma 2.40, dinár 3.80, dollár 216.00, lengyel forint 18.00, osztrák schilling 31.50, magyar korona 31.00, cseh korona 6.50, belga frank 5.90, holland forint -.

SPORT

Budapesten megkezdődött Európa uszó- bajnokversenye. Budapestről jelentik: Európa elsőszében rendezendő uszóbjajnokságainak start- jánál a világ legjobb uszói és vízipólócsapatai megjelentek. Tegnap megérkezett a svéd Arne Borg, a legújabbm kétszeres amerikai bajnok és világrekorder, Rademacher, a német mell- uszó világrekorder, Ake Borg, Van Parys, Fröhlich stb., stb., azonkívül a svéd, német, belg, román vízipólócsapatok is. Összesen 14 európai nemzet lesz képviselve a hatalmas mé- retű és szenzációs versenyeken, melyek ma délután a következő programmal kezdődnek meg: 1500 m. es bajnokság előfutamai. Az első futamban Arne Borg, Rademacher II, Halassy, Vassilopoul görög és Antos cseh, a másodikban Berges német, Ake Borg svéd, Páhok magyar, Bacigalupo olasz, Kontek cs h és Artigas spanyol indulnak. Utána magyar- német és svéd-román válogatott vízipóló mérkőzések következnek. Az első mérkőzés telje- sen nyílt és azt hatalmas érdeklődés előzi meg, míg a svédeknek könnyű dolguk lesz a tanulni vágyó román csapattal szemben. Ezenkívül a MUSz még két meghívási számot iktatott a műsorba és pedig 50 méteres gyorsuszást és bemutató toronyugrást. A versenyeket a kormányzó nyi- totta meg délután 3 órakor.

A kínizsi revánst ad Budapest válo- gatottjának. Tudósítónk jelenti: A vasárnapi Temesvár-Badapest válogatott mérkőzésre az MLSZ a legnagyobb gonddal készült, mert a re- vánsmérkőzés sikerét még a Lengyelország elleni győzelemnél is fontosabbnak tartja. Erre mutat az, hogy míg a pénteki lengyel-magyar mérkőzésre összeállított csapat általános nézet szerint igen gyengén sikerült, addig Temesvár ellen tegnap a következő csapatot állította össze: Zeák Fogl II-Hungler, R. bró-Bukovi FTC-Blum-Molnár- Pataky-Tritz-Rimai III. Kohut. Tartalékok Huber FTC, Mayherr III. ker., Papp ETC, Kautzky, Jeny. Ezzel szemben Temesvár csapata - a beérkezett jelentés szerint - tisztán a Kínizsi játékosiból fog állani a következő össze- állítással: Zombori, Steiner II.-Hoksári, Steiner I.- Vogl-Teszler-Matek-Wetzer-Zemler-Tänzer K. li. novits. A temesvári csapat bemutatkozását sportközöskben nagy érdeklődéssel várják.

Figyelmeztetés
Vannak utánzatok, me- lyek a kávédaráló, Való- di Franck-hoz külsőleg a megfőzésűtség hasonli- tanak, minőségük azon- ban meg sem közelíti a Valódi Franck-ot. Uyen után- zatok ellen úgy védekez- hetünk, ha kizárólag Valódi Franck-ot a kávédarálóval használjuk. HEINRICH FRANCK SÖHNE SAR-BUCURESTI-BRASOV.

A világ szenzációi az IDEAL filc-kalapjal. Szalmakalapot minden elfo- gadható árban árusít az IDEAL kalapszalonn. For g álasok 48 óra alatt készülnek Cluj, Calea Regelo Ferdinand 8.

Figyelem! Aug. hó 15-én megnyílik Clujon Renner palotával szemben levő "Parisien" szálloda. Ötterme. Izletes konyha! Szolid árak! Pontos ki- szolgálás! Abonások elfogadtnak! Reg- geli és uzsonna is kapható. Albert Samuáinó vezetése alatt Kiszolgáló leányokat keresünk!

Mozik műsora augusztus 19-én Select-mozgó Közkívánatra, csak egy napig. Repriz. Repriz. Az elsülgedt világ Conan Doyle világhírű regénye filmen.

Urania-mozgó Szenzációs premir. Tornado (Vihar) House Peters és Ruth Clifford-al a főszerepben. Hatalmas dráma, meg- kapó romantikával.

Apollo-mozgó átalakítás miatt szünetel

Róth cipésznél Szép-u. 2. sz. alatt készülnek a legújabb divatu cipő- különlegessé- gek.

SZINHAZ MŰVÉSZET

Heti műsor Csütörtök: Fej vagy írás? 2-odszor. Sorozatsz. 7.) Péntek: Alvó férj (Ujdonság 6-odszor. Sorozatsz. 8.) Szombat: Csokoljon mag! (Poor Lili fellépésével. Sorozatszám 9) Vasárnap 6 kor: Fej vagy írás? (Ujdonság 3-adszor. Leszállított helyárakkal. Sorozatszám 10.) Vasárnap este 9-kor: Antónia. (30-adszor. Poor Lili fellépésével. Sorozatszám 11.)

APRÓHIRDETÉSEK Egyszeri! két évnél egy szó 4 lej, vastagabb bett- vel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Állás- keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, elő- fizetőknek 150 lej

Több előkelő orthodox rabbi által elismerve, Több svájci ementhall krém sajt 1/6-os dobo zokban L. Schmerling, zürichi sajtgyar lerakata és egyedárusítása Nagyrománia területére Klein Ödön keresk. ügynökség, Oradea, Strada Petru Maior 7. Telefon 7-10

Uri fiu isidő családnál a centrumban teljes ellátást kap, esetleg zongorahas- nálattal és oktatással. Er- deklődhetai Cluj, Str. Re- gina Maria 15, az üzlet- ben. 1587

Kiadó két üzlethelyiség, egy pékség és lakás Ru- dolf-ut 40. Értekezhetni a hirtulajdonosnál.

Szovátán a legszebb he- lyen épült 7 szobás eme- letes villa, teljes beren- dezéssel, esetleg 10 szo- tának is berendezhető, pormentes nagy területen, gonoczt parkkal, mellék- épületekkel előnyös áron eladó. Értekezni Székely Ferenc el, szovátán, Szé- kely-villa. 1585

HUNWALD Sajt, Str. Vlahutja (volt Bolyal-ut) 3. Telefon 1477

Övegcsiszoló és tükör- gyár. Táblatüveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükörök újrafon- sorozása 1007

Intelligens izr. urinó elfogad teljes ellátásra zongorahasználattal és tanítással jó családból is- koláslányokat. - Oradea- mare, Beöthy Ödön-utca 42. I. emelet 7. Berger Antalné.

Különbéjratu butorozott szobát keresek, lehetőleg fürdőszoba használattal centrumban. - "Állandó lakó" jeligére a kiadóba, vagy délután 4-8 ig az Uj Kelet szerkesztőségé- ben személyesen. 1573

Pénztárnoknő felvétetik fűszerüzletbe. Mandula Adalbert, Deák Ferencc- u. 51.

Perfekt gyo s- és gépiré- nő, levelező és könyve- lőnő, tíz éves praxissal, állást keres városban vagy vidéken. Fetelepre is el- menne. Megkereséseket Abraham Aranka, Cluj, Str. Miron Costin 31. címre kérek. 1580

Iskolába járó leánykát ellátásra elfogad izr. uri család Marosvásárhelyen, zongorahasználat, francia társalgás. - Érdeklőit: Franco Romana Biztosí- tónál, Tg-Muras.

Intelligens zsidó csalá- nál, középiskolai tanuló, teljes ellátást kaphat, zong- ora és fürdőszoba hasz- nálattal. Cim a kiadóhiva- talbar. 1573 Jól főző 30-40 év kö- rüli szakácsnő azonnali beépésre kerestetik. Cim Révész Mórné, Diciosen- martin. 1580 Hirdessen az Uj Keletben!

ארמ. כשר. סאלאמי אונד ועלבווארען פאבריק אונד פלייש האלע Schnabel Hermann Cluj, Piata Mihai Viteazul 26. - Telefon 10-74. Megrendelésék feltűnő olcsó áron, utánvét mel- lett eszközölhetnek. ארמ. כשר. אר. כשר. אר. כשר. אר. כשר.

esbeszt. eg (vái) és ny Kolozsvár, St. Papp (Brassai- u) Telefon: Eszék. és kiadóh 377, 228 és 10 Sz. Sz. - - - Egy szám ára pály... és vidéken is... Budapestben -

A haldok

A "Morningpost" előtt áll, nemré- legnagyobb lapjai alapították Lond- hogy az angol ko- legyen. Egyideig- mes hagyományai- sőbb azonban m- abban a mértékbe- mindnagyobb tér- közeledett a széls- felé. Amikor pedi- four deklaráció, a- zeti otthonává av- szint vallott és az- hivatalos organum- dését. A cionizmu- tét időközben szél- tette és lassankén- foglalt, olyannyir- közönségének tud- mint az egyetlen

Vál hányszor volt szó, a "Morn- pártjára állott és dott objektív lenn- Palesztinában lét- sem volt szive ell- skart írni, akkór- tási líratalkozók- kat. Csak amidőn- Plumer foglalta el- zással egyidejűleg- panaszok az angol- nem támogatta el- kezdett a "Mornin- nyomására, enyh- hogy a palesztin- báb ejtenek Nagy- talános zsidó kérd- vább folytatta ent-

Most, hogy a l- áll, nem akarunk- vonni és nem álta- "Morningpost" alá- talítás feloldódását- össze annak leszög- "Morningpost" eset- kulturáramlatban,- alatt nem az első- le a felszínről. M- akuttabb volt az a- reményekkel hivta- ellenes organumot, szemitizmus szellen- után szüntette be- "Szózat" és még so- pedig szentül meg- áradata a közvélem- Egyedül a "Magya- csak azért, mert id- feladva gyűlöletes- békéjén kezdett do- országban szintén- zemita lapok, vag- apokból hetilapok- antiszemita progr- pillanatban nincsen- jobboldali organum- gyűlöletüket nyílt-

Berlin, Páris, Lond- geiben naponta sz- Estrella Tang Charleston v- Moravetz kiadás, slégek: Valencia lei, Mon Plaisir 26- denttt kaphatók.